

Kohtulahendite kogumik

Kohtuasi C-22/18

**TopFit eV
ja
Daniele Biffi
versus**

Deutscher Leichtathletikverband eV

(eelotsusetaotlus, mille on esitanud Amtsgericht Darmstadt)

Euroopa Kohtu (kolmas koda) 13. juuni 2019. aasta otsus

Eelotsusetaotlus – Liidu kodakondsus – ELTL artiklid 18, 21 ja 165 – Spordialaliidu määrus – Teise liikmesriigi kodakondsusega harrastussportlase osalemine liikmesriigi meistrivõistlustel – Erinev kohtlemine kodakondsuse alusel – Vaba liikumise piirang

1. *Liidu kodakondsus – Aluslepingu sätted – Isikuline kohaldamisala – Liikmesriigi kodanik, kes tegeleb harrastussportlasena võistlusspordiga vastuvõtvast liikmesriigis – Hõlmamine (ELTL artiklid 18, 21 ja 165)*

(vt punktid 27–35)

2. *Haridus, kutseõpe, noorsugu ja sport – Aluslepingu sätted – Harrastusspordi sotsiaalse tähtsuse tunnustamine liidus – Vastuvõtva liikmesriigi ühiskonda integreerimise faktor*

(vt punkt 33)

3. *Liidu kodakondsus – Aluslepingu sätted – Kohaldamisala – Spordialaliidu määrus – Hõlmamine (ELTL artiklid 3–6, 18 ja 21)*

(vt punktid 36–40, 52 ja 53)

4. *Liidu kodakondsus – Võrdne kohtlemine – Diskrimineerimine kodakondsuse alusel – Õigus vabalt liikuda ja elada liikmesriikide territooriumil – Spordialaliidu määrus, mis piirab liikmesriigi meistrivõistlustel sellise harrastussportlase osalemist, kellel on teise liikmesriigi kodakondsus – Piirang – Põhjendatus – Proportsionaalsus – Liikmesriigi kohtu hinnang (ELTL artiklid 18, 21 ja 165)*

(vt punktid 44, 46–50, 52–54, 59, 60, 63, 66 ja 67 ning resolutsioon)

Kokkuvõte

Saksamaa harrastusspordi meistrivõistlustelt veteranide vanuserühmas teiste liikmesriikide kodanike osaline kõrvalejätmine võib olla liidu õigusega vastuolus

Euroopa Kohus tõlgendas 13. juuni 2019. aasta kohtuotsuses TopFit ja Biffi (C-22/18) ELTL artikleid 18, 21 ja 165 seoses kohtuvaidlusega, mille pooled on Itaalia kodakondsusega harrastussportlane ja Saksamaa kergejõustikuliit ning mis puudutas teiste liikmesriikide kodanike osalemistingimusi Saksamaa harrastusspordi meistrivõistlustel veteranide vanuserühmas.

Euroopa Kohtu hinnangul on nende sätetega vastuolus selline liikmesriigi spordialaliidu määrus, mille kohaselt teisest liikmesriigist pärit liidu kodanik, kes elab juba mitu aastat selle liikmesriigi territooriumil, kus asub ka see alaliit ja kus ta veteranide vanuserühmas tegeleb harrastajana jooksmisega, ei saa jooksualadel osaleda riigi meistrivõistlustel samamoodi nagu selle riigi enda kodanikud, või saab neil osaleda üksnes „väljaspool paremusjärjestust“ või „ilma paremusjärjestuse kohata“ ning õigusega jõuda finaaloostlustele ja saada riigi meistritiitel, välja arvatud juhul, kui seda määrust põhjendavad õiguspäraselt taotletava eesmärgiga proportsionaalsed objektiivsed kaalutlused, mida peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus.

Euroopa Kohus nimelt leidis kõigepealt, et selline liidu kodanik nagu harrastussportlane kõnesoleva juhtumi puhul, kes on kasutanud liikumisvabadust, võib vastuvõtva liikmesriigi ühiskonnas harrastajate võistlusspordiga tegelemise raames õiguspäraselt tugineda ELTL artiklitele 18 ja 21. Euroopa Kohus viitas eelkõige spordi rollile vastuvõtva liikmesriigi ühiskonda integreerimise faktorina, mida peegeldab ELTL artikkel 165.

Seejärel leidis Euroopa Kohus, et niisuguste riigi spordialaliidu eeskirjade suhtes, mis reguleerivad liidu kodanike pääsu spordivõistlustele, on kohaldatavad aluslepingu sätted, eelkõige ELTL artiklid 18 ja 21. Ta märkis selle kohta, et aluslepingus ette nähtud põhivabaduste järgimise kohustus ja kodakondsusel põhineva diskrimineerimise keeld laieneb ka mitteriiklikele eeskirjadele, mille eesmärk on kollektiivselt reguleerida tasustatud tööd ja teenuste osutamist. See põhimõte on kohaldatav ka siis, kui ühendus või asutus teostab teatavat pädevust eraõiguslike isikute suhtes ja tal on võimalik neile kehtestada tingimusi, mis takistavad aluslepinguga tagatud põhivabaduste kasutamist.

Lõpuks leidis Euroopa Kohus, et käesoleva juhul on tegemist erineva kohtlemisega, mis võib tekitada kõnealuse harrastussportlase liikumisvabaduse piirangu ELTL artikli 21 tähenduses, kuna viimasele võidakse – ka juhul, kui ta vastab nõutavate sportlike tulemuste tingimusele ning isegi kui tal on võistlustel osalemise õigus spordiklubi kaudu, mis on riikliku kergejõustikuliidu liige, olnud vähemalt üks aasta – tema kodakondsuse tõttu keelduda loa andmisest osaleda riigi meistrivõistlustel harrastajana veteranide vanuserühmas jooksualade lühidistantsidel või lubatakse tal seal osaleda vaid osaliselt. Euroopa Kohus lisas, et niisugune spordialaliidu määrus nagu põhikohtuasjas võib lisaks viia selleni, et mõne muu liikmesriigi kui Saksamaa Liitvabariigi kodanikud saavad klubidelt, mille liikmed nad on, vähem toetust kui oma riigi kodanikest kergejõustiklased, kuna need klubid on vähem huvitatud investeerimisest sportlasesse, kes ei saa riigi meistrivõistlustel osaleda ja sel põhjusel võivad sportlased, kes on teiste liikmesriikide kodanikud, olla halvemini integreerunud oma koduklubisse ja seetõttu ka oma elukoha liikmesriigi ühiskonda.

Ent Euroopa Kohtu hinnangul võib liidu kodanike liikumisvabaduse piirang olla põhjendatud üksnes juhul, kui see põhineb objektiivsetel kaalutlustel ja on asjaomaste õigusnormidega

taotletava õiguspärase eesmärgiga proportsionaalne, ning viimati nimetatud asjaolu peab kontrollima eelotsusetaotluse esitanud kohus. Tõepoolest näib õiguspärane jätta riigi meistritiitel teataval spordialal selle riigi kodanikule, kuna seda asjaolu võib käsitada riigi meistritiitlile iseloomulikuna. Samas on oluline, et selle eesmärgi saavutamisest tulenevad piirangud oleksid kooskõlas proportsionaalsuse põhimõttega, kuivõrd see eesmärk ei põhjenda riigi meistrivõistlustel mittekodanike osalemise mis tahes piiramist. Liikmesriigi kohtu ülesanne on kontrollida, kas on olemas muid põhjendusi, võttes oma analüüsis arvesse ETL artikli 21 lõike 1 ja artikli 165 sätete koostoimest tulenevat eesmärki muuta võistlused avatumaks ning vajadust integreerida elanikud ja eelkõige pikaajalised elanikud vastuvõtva liikmesriigi ühiskonda. Kodakondsusel põhinev täielik keeld mittekodanikust sportlasel riigi meistrivõistlustel osaleda näib igal juhul ebaproportsionaalne, kui on olemas mehhanism sellise sportlase osalemiseks riigi meistrivõistlustel vähemalt kvalifikatsiooniringides ja/või väljaspool paremusjärjestust.